

Olvassuk Jézussal a Bibliát 5
Igen, Mindenható! (Mt 19,23-26)

Német lelkészi szakfolyóiratunkban nemrég cikk jelent meg egyik kollégánónk tollából. A tudományos igényvel megírt tanulmány igyekszik világossá tenni, hogy végre búcsút kellene mondanunk a m i n d e n h a t ó Istennek. Ha ő ugyanis az lenne, akkor nem engedte volna meg a múlt század világméretű vérengzéseit és háborúit, s akkor nem kellene a mostani járvány miatt sem elítélni. Hozzá kell tennünk, hogy a német nyelvben az *Allmacht*, *allmächtig* sokkal idegesítőbb, mint a mi szürkébb mindenható szavunk. Nem csoda, ha az íráson áttűz mindannak megvetése, ami akár csak távolról is Macht-ra, a hatalomra emlékeztet. A szerző szülötte annak a háborúkat, éhezést, üldöztetést, bombázásokat – hála Istennek! – át nem élt, elpolgáriasodott keresztény generációnak, amely allergikusan reagál mindenre, ami függőségre emlékeztetné. A mindenható Istentől sem kíván függeni és merő gögnek tartja, ha bárki m i n d e n r e képességről, határtalan hatalomról szónokol.

Jézus azt mondta, hogy Istennél m i n d e n lehetséges. Tévedett volna?

1.

Felmenőink, akik a régi időkben valószínűleg először beszéltek mindenható Istenről, ezt nyilván nem valami hittankönyvből vették, hanem vele tapasztalataikat fogalmazták meg. Velük, körülöttük események történtek, amelyekre választ adni ugyan nem tudtak, de elkönnyvelték őket, mint tetteit valaki felsőbbrendűnek, ha még annyira felfoghatatlanok voltak is. Azt gondolom, hogy ezt a bibliai szereplőkről is el lehet mondani, akik elsősorban nem magasröptű gondolatoktól indítva beszéltek Istenről, hanem inkább arról, amit Isten velük, értük tett. Innen érthető, hogy az Ószövetség népe sem spekulált Istenről, de – szinte unos-untalan – nem győzte hangoztatni, hogy milyen hálás léptei nyomáért a saját történelmében. Számára tehát Isten az abban működő, ható. Mindaz, amit Jézus mondott a mennyei Atyáról, azon is érezhető a személyes érintettség és elsősorban nem valami elméleti eszmefuttatás.

Bibliájában is van néhány olyan hely, amelyet ismerve csak megerősítést kapott a mindenható Istenbe vetett hite. Ilyen lehetett például Isten rejtélyes látogatása az Ábrahám–Sára házaspárnál, amely ígéretet kapott, hogy fia születik (1Móz 18). Isten ugyanis Ábrahámot – miért éppen őt? – választotta ki, hogy a neki engedelmeskedőknek őse legyen. Ami – enyhén szólva – amolyan kényszeredett nevetést csalt ki belőlük, hiszen „százesztendő embernek lehet-e gyermeke?“ (Ábrahám 1Móz 17,17), illetve: „Ugyan, hogyan szülhetnék még öreg létemre?“ (Sára, 1Móz 18,13). Sára tudta, hogy „élemedett kora“ már kizárta egy gyermek fizikai kihordásának lehetőségét. Ez l e h e t e t l e n . Isten válasza azonban kategorikus: „Van-e valami l e h e t e t l e n az Úr számára?“ Más szóval: m i n d e n r e képes az Isten.

A megviselt Jób, sok-sok lázadozása és értetlensége után mégis csak bűnbánatot tartott és végül is megadta magát Istennek, igazat adva neki. Belátta tévedését, meghajolva Előtte, ezzel a felismeréssel: „Tudom, hogy m i n d e n t megtehatsz...“ (Jób 42,2) Ami ugyanis Isten szándékában áll, azt véghezviszi, s ebben őt senki meg nem gátolhatja.

Érdemes még megemlíteni egy próféta-látomást is, amit Zakariás jegyzett fel népe boldog jövőjéről. Többek között a város terein üldögélő öregek és a vidáman játszó gyerekek képével kívánta érzékelteni az ígéretes, szép időt. Mindezt azonban békétlen, nyugtalan, zavaros időkben tette, ahonnan nézve mindez nem tűnt többnek elérhetetlen álomnál, de mindenképpen lehetetlennek. Ám minden kételkedést elsöprő lett az Úr kijelentése: „Bár lehetetlennek tűnik a megmaradt nép számára, hogy ez így lesz abban az időben, az én számomra n e m lehetetlen“ (Zak 8,6).

Jézussal olvasva a Bibliát, a lehetséges és a lehetetlen nagy feszültségére bukkanunk itt is, amely letagadhatatlanul Isten javára billenti a mérleget.

2.

Gazdag ember fordult Jézushoz azzal a tiszteletteljes kérdéssel, hogy mit kell tennie az örök-élet elnyeréséért? A történetet ismerjük a nem szép végével együtt: a gazdag „szomorúan távozott, mert nagy vagyona volt“ és Jézus azzal bocsátotta el, hogy „gazdag ember nehezen megy be majd a mennyek országába“. Ami láthatóan olyan nagy döbbenetet váltott ki, hogy Jézust tisztázásra készítette. Hogy megnyugtassa őket, arra szükség lehetett, mert nincs tudomásunk arról, hogy halász vagy vámos múlttal rendelkező tanítványai valami hatalmas vagyont hagytak volna oda, amikor hozzá szegődtek. Felvilágosításra is szükség lehetett, mert valószínűleg nem adták fel teljesen a vagyonukat, hogy követői legyenek. De a kísérlet nem egészen sikerült: az evangelista szerint az elképedtek „magukon kívül voltak“ és ijedten kérdezték, hogy hát akkor egyáltalán ki üdvözülhet?

Jézus rájuk tekintett – talán úgy is mondhatnánk, hogy beléjük látott – és ezt mondta: „Embereknél ez lehetetlen, de Istennél minden lehetséges.“ Első hallásra világos ez az Ószövetségből vett mondata: az örök-élet ember- f e l e t t i valóság, emberek nem nyerhetik el. Még csak úgy sem áll a dolog, hogy Isten is, meg az emberek is hozzáteszik a maguk teljesítményrészét, nekifeszülnek és megszerzik mintegy közös erővel. A lehetséges és a lehetetlen ellentétpár! S az összekeverés már csak azért sem lehetséges, mert mi emberek túl sok batyut cipelünk magunkkal, amely megakadályoz bennünket az üdvösség k e s k e n y kapuja átlépésében (Mt 7,13). Túlságosan gazdagok vagyunk ahhoz, hogy ezt az anyagiakból, tekintélyből, rangból, tudásból, erényekből összegyülemlett batyut csak úgy odavetnénk. Viszont mindezeket átgyömöszölni az üdvösség keskeny kapuján éppoly lehetetlen lenne, mint ahogy a nagy dromedár teve sem férne át a tű fokán. Pedig szinte áttekinthetetlen kísérleteink száma, amelyekkel ezt szeretnénk saját rezsiben vagy éppen Istennel „kooperálva“ megvalósítani.

Jézus választ nem lehet félreérteni: nem csak azért, mert az örök élet nem elnyerhető, hanem azért sem, mert nincsenek meg a hozzá való eszközeink sem. Lehet, hogy vágyunk rá, álmodunk róla, ahogy feltehetően a gazdag ifjú is ezt tette, – de álmainkat nem tudjuk valóra váltani. Nehéz még a gondolatot is elviselni: képtelenek vagyunk rá! S akkor itt érkeztünk el hitvallásunk tanításához, a mindenható Istenhez. Ha ezt a mondatot elfilozofáljuk, a mindennapi életben hamar zátonyra futunk vele. El sem tudunk képzelni bármely oly erőt, hatalmat, amelynek semmi sem lehetetlen. Még a legvadabb science fiction filmekben sincs olyan, akinek egy valós vagy feltételezett akadály előtt ne kellene letennie a fegyvert.

Fontos, hogy Jézus mondatát mindenek előtt az akkori adott helyzetben értsük meg. Jézus nem jelent ki kevesebbet, minthogy az üdvösséget még a gazdagok is megkaphatják – ajándékba. Jó lenne, ha itt is Jézusban a jó pedagógust látnánk, aki – látva magánkívüli állapotba zuhant tanítványait – első sorban nem elkedvetleníteni, hanem inkább vigasztalni és biztatni akarja őket. Mintha csak azt mondaná: láttátok, hogy gazdagsága nagy batyujától képtelen volt elszakadni ez az ifjú. Ti is hordoztok magatokkal efféle terheket, de ne féljete, Isten el nem utasít benneteket sem. Csak ahhoz szegényekké kell lennetek, olyan értelemben, hogy az üdvösséget úgy fogadjátok, mint isteni ajándékot.

Ezért volt balga Péter ijedten mégis felvetett kérdése arról, hogy milyen jutalmuk lesz elhagyott vagyonukért? Mert ő vagyoni kárpótlásra, jóvátételre gondolt, az üdvösség pedig Isten szabad akaratából adott ajándéka. Mert Nála még ez is lehetséges. Ő „mindenható Úr“ (2 Kor 6,18). Ugyancsak ilyen balgaság volt az Ábrahámék gúnyos nevetése is. Ők saját teljesítményre gondoltak, amire már

képtelenek voltak, Isten pedig éppen ezt a terhet kívánta levenni róluk, amikor örömszerző gyermeket szánt nekik. Ezért is kellett az újszülöttnak az Izsák (jizhak) nevet adniok, ami vidámságot, örömet jelent. – Jób is a maga igazát akarta érvényesíteni, s csak akkor jött rá, hogy a „Mindenható megfosztott“ (Jób 27,2), tehát szegényté tette, mert ő „mindent megtehet és nincs olyan szándéka, amelyet meg ne valósítana“ (42,2). No és Isten a legkilátástalanabbnak érzett helyzetből is talál kiutat az örök boldogság felé, ahogy azt Zakariás jövendölte. Ez pedig örömhír lehet mai, összekuszált és teljesen elbizonytalanított világunk számára. Lehet ugyan, hogy Isten nem úgy és nem akkor mutatkozik meg mindenhatónak, ahogy és amikor mi azt szeretnénk, de ez mit sem von le mindenhatóságából.

3.

Nem csak az említett német kollégánót idegesíti a mindenható Istenről való mondanivalónk. Kétkedők és közömbösek, gúnyolódók és szitkozódók egyaránt akadnak fel rajta. Hiszen nem csak az élet és a világ mutat mást, de már maga a mindenhatóságra képesség is megkérdőjelezendő. Gondjuk van azzal, hogy ha ez a tanítás egy felsőbb lénynek hatalmát, még hozzá teljhatalmát jelöli meg, attól eleve borsózik a hátunk és idegesít. Hiszen akkor Isten mindenhatósága semmi máshoz nem hasonlítható, mint valami kegyetlenül meg sem ingatható sziklatömbhöz, amely eleve visszataszító érzést vált ki belőlünk.

Mindez óriási tévedés. Elég egyelőre mindarra hivatkozni, amit Jézus erről a mindenhatóról hirdetett: hogy ő esőt ad jóknak és gonoszoknak, hogy gondja van a mező liliomaira és az ég madaraira, Akinek tudta nélkül egy hajszálunk sem eshet le, Akinek szíve megesik nyomor és gonoszság okozta baj láttán. Erre ugyan a kőszikla képtelen lenne, s azt Jézus se nevezte volna ABBÁ-„atyácskámnak“ . Sőt ez a Mindenható még csak hatalmát sem „szabadalmaztatta“ magának úgy, hogy az az ő kizárólagos tulajdona legyen. Éppen ellenkezőleg! Amikor egyszer Jézushoz hoztak egy epileptikus fiút és a kétségbeesett édesapa a segítségét kérte, ezt kiáltotta: „Minden lehetséges annak, aki hisz“ (Mk 9,23). Amit nem lehet másképpen érteni, minthogy aki a Mindenhatóba veti bizalmát, az már maga is részt kapott az isteni hatalomból.

S hogy ez nem csupán álmódzó illúziója, arra szinte „mintát“ nyújtott Jézus, amikor a Gecsemáni kertben kellett az Isten terveivel való egyezést elérnie. Haláltusájában sem vesztette el Atyjába vetett bizalmát, amit már fohászokozása megszólításával is kifejezett: „Abba, Atyám, m i n d e n l e h e t s é g e s n e k e d “ (Mk 14,36). Szóba se jöhetett hát kétkedés, elbizonytalanodás, szeretetmegvonási kísérlet a részéről, bár – emberi módon – először a szenvedés poharának elvételét kérte! De ez belesimulássá vált az Atya akaratába. Nem tévedett, hiszen az Isten mindenhatósága magába foglalja a szerető Istent is. Fia tusája végződhetett szenvedéssel, sőt halállal. De az ebbe a szerető Mindenhatóba vetett hitére Isten a feltámasztásával ütött pecsétet.

Ezt a hitet adja meg nekünk Az, Akinél minden lehetséges. Ámen

Gémes István